

03/11/2025

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

HE 147/2025

JHL RY:N LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE KOULUTUSKORVAUKSEN LAKKAUTTAMISTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

JHL:N LAUSUNTO

JHL kiittää mahdollisuudesta lausua työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle esityksestä. Esityksessä ehdotetaan kumottaviksi taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä annettu laki ja koulutuksen korvaamisesta annettu laki sekä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia.

Esityksellä lakkautettaisiin koulutuskorvaus. Samalla kumottaisiin taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä annettu laki tarpeettomana. Esityksen tavoitteena on vähentää julkisia menoja.

JHL on huolissaan tämäntyyppisestä kehityssuunnasta, eikä kannata esitettyä koulutuskorvauksen lakkauttamista. Esitys heikentäisi erityisesti kunnissa ja hyvinvointialueilla työskentelevien mahdollisuuksia osaamisensa kehittämiseen, ja siten esitys heikentää myös julkisten palvelujen laatua, ja erityisesti hyvinvointialueiden ja kuntien taloudellista tilannetta. Koulutuksiin pääseminen vaikuttaa suoraan työssäjaksamiseen, ja osaamisen päivittäminen on työntekijän työmarkkinakelpoisuuden edellytys. Samalla työntekijän kehittymisen tukeminen vaikuttaa alan kuin alan veto- ja pitovoiman säilymiseen ammattilaisten keskuudessa.

Laki koulutusoikeudesta tukee työelämän lainsäädäntöä laajasti

Olemassa oleva lainsäädäntö, esimerkiksi asetus sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta ja ammattihenkilölainsäädäntö, asettaa velvoitteita niin työnantajalle kuin työntekijöille kehittää ja ylläpitää osaamistaan. Koulutuskorvaus on osaltaan mahdollistanut näiden velvoitteiden täyttämistä, ilman että kyseiselle rahalle olisi ollut kilpailevaa käyttöä. Esitetty leikkaus johtaisikin todennäköisesti sekä koulutuksen vähentymiseen sekä johtaisi palveluiden heikentymiseen työnantajien siirtäessä rahoitusta muista toiminnoistaan koulutukseen korvatakseen esitetty leikkaus.

Myös työsopimuslaki määrittää työnantajalle yleisvelvoitteen edistää työntekijän mahdollisuuksia kehittyä tyourallaan ja huolehtia työntekijän mahdollisuuksista suoriutua työstä myös silloin, kun työtä ja työmenetelmiä muutetaan ja kehitetään (Työsopimuslaki, 2 luku, § 1). JHL:n teettämän työoloselvityksen mukaan henkilöstön kouluttautuminen on suorassa yhteydessä työtyytyväisyyteen. Lakisääteinen nk. kolmen päivän koulutusoikeus on ollut hyvä porkkana muistuttamassa

kehityskeskusteluista ja henkilöstön kouluttautumisen tärkeydestä. Esimerkiksi murrosvaiheessa olevan varhaiskasvatuslain implementointiyritykset ovat johtaneet siihen, että päiväkodeissa työskentelee lukuisia lastenhoitajia varhaiskasvatuksen opettajien epäpätevinä sijaisina. Muodollisen koulutuksen puuttuessa olisi entistä tärkeämpää päästä osaamista täydentäviin koulutuksiin, jotta ammattitaito karttuu ja työssä jaksaminen vahvistuu. Parempien työkalujen avulla myös arjen haastavat tilanteet sujuvat vähemmällä stressillä.

Täydennyskoulutuksiin osallistumisesta JHL:n jäsenkyselyssä

Toteutimme laajan jäsenkyselyn (reilut 3500 vastaajaa) alkuvuodesta 2024. Siitä selvisi, että suurin este lyhyisiin täydennyskoulutuksiin osallistumiselle oli sopivan koulutustarjonnan puute, sillä 49% vastaajista valitsi tämän vaihtoehdon. Sijaisjärjestelyjen puute oli esteenä noin 20 prosentilla vastaajista. Noin kymmenen prosenttia vastaajista raportoi, että esihenkilö tai työnantaja ei ole päästänyt koulutuksiin. Esteitä koskevaan kysymykseen vastasivat erityisesti ne, jotka olivat ylipäänsä kiinnostuneita osallistumaan lyhyeen täydennyskoulutukseen. Kyselyn toteuttamisen jälkeen sekä hyvinvointialueiden että yksityisten sote-alan toimijoiden taloudellinen tilanne on vielä kiristynyt, yksityisen sektorin koulutusvähennyksestä on luovuttu ja nyt ollaan luopumassa julkisen sektorin koulutuskorvauksesta. On siis syytä olettaa, että tilanne koulutuksiin pääsyn suhteen on tässä vaiheessa entisestään heikentynyt.

Vaikutukset osaamiseen, työssä jaksamiseen ja työn tuottavuuteen

Esitys on myös ristiriidassa hallituksen omien, teknologian käyttöönottoa sote-alalla lisäävien tavoitteiden kanssa. Jotta työn tuottavuus esimerkiksi sote-alalla saataisiin nousuun, olisi tärkeää saada hyväksi havaittuja teknologioita ja ohjelmistoja laajaan käyttöön. Tämä kuitenkin edellyttää osaavaa henkilöstöä niiden käyttäjiksi. Tilanteessa, jossa henkilöstöä on Suomen väestökehityksenkin myötä yhä hankalampi saada, olisi erityisen tärkeää huolehtia siitä, että olemassa oleva henkilöstö olisi mahdollisimman osaavaa.

Erityisen haitallista on se, että esitetty leikkaus kohdistuu pitkälti samoille aloille ja henkilöille kuin aiemmin jo tehty aikuiskoulutustuen leikkaus: naisvaltaisiin julkisen sektorin sote- ja kasvatusaloihin. Kyseiset alat edellyttävät virallisia tutkintoja ja varsinkin sote-alan henkilöstöä koskee velvollisuus kehittää omaa osaamistaan. Nyt hallitus on poistamassa yhä lisää näitä mahdollisuuksia. Kun aikuiskoulutustuen leikkaus vei mahdollisuuksia osallistua pidempiin koulutuksiin, olisi tärkeää säilyttää mahdollisuus osaamisen kehittämiseen edes lyhyempien koulutusten kautta. Se kartuttaisi osaamista ja tukisi myös työssä jaksamista sekä näiden tärkeiden ammattialojen houkuttelevuutta. Tutkimusten perusteella kouluttautunut henkilökunta lisää myös organisaatioiden tuottavuutta pidemmällä aikavälillä.

Katsommekin, että koulutuskorvaus olisi tärkeää säilyttää henkilöstön osaamisen, palveluiden laadun ja työnantajien taloudellisen tilanteen turvaamiseksi.

Lisätietoja:

Hanna Takolander
044 0750850

Koulutuspoliittinen asiantuntija, tiiminvetäjä

